

naiva

naiva
galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
HR, Zagreb, Tkalčićeva 14, www.naiva.hr

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Godina 1, broj 2, Zagreb, zima 2015.

Izlazi tromjesečno

Cijena 15 kn

Ivan Večenaj, "Kolišje" 80x70cm, ulje na staklu, 1971.g.

In memoriam

U 2014. godini napustili su nas
Martin Mehkek, Hrvoje Šercar i
Mirko Borščak, a u 2015. Josip Cikač

Osvrti na izložbe u 2014. u Galeriji "Mirko Virius"

Velikani naive: Ivan Večenaj - Tišlarov
Udruga kipara "Petar Smajčić" iz Ernestinova

ISSN 1849-575-3

Croatian Naive Art
Gallery „Mirko Mirić“
Hrvatska ul. 14. travnja 10, Zagreb www.na-naiva.hr

Galerija Mirko Mirić
Hrvatska ul. 14. travnja 10, Zagreb
pon - petak 10-18h

CHANEL
BURBERRY
LOUIS VUITTON
HERMÈS
GUCCI
PRADA
VERSACE
DOLBY GARDNER
KENZO
CASADI
BURBERRY

U ovom broju donosimo ...

str. 24 ...u spomen... Martin Mehkek (1936-2014)

Impresum

Nakladnik: Hrvatsko društvo naivnih umjetnika - HDNU
Tkalčićeva 14
10 000 Zagreb
Hrvatska, EU
www.hd-naiva.hr
email: galerija@hi.t-com.hr
croatianaiveart@gmail.com
Tel. ++ 385 1 4813 730
Mob. ++385 98 646 801
IBAN: HR752360000-1101578162
OIB: 23200766534
MB: 3226239

SWIFT/BIC: ESBCHR22
Jadranski trg 3A
51 000 Rijeka, Croatia, EU
IBAN: HR412402006-1100692725

Naiva - Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Glavni i odgovorni urednik:

Igor Mukić

Uređivački kolegij:

Zrinka Pillauer Marić,
Stanko Špoljarić, Branimir Udiljak, Igor Mukić, Ivica Fišter, Branka Hlevnjak

Novinari: Mihić Dubravko, Mladen Pavković, Sanja Perić, Mladen Trbnikar, Drago Živković, Ivica Kruščić, Zdeslav Draženović, Marko Buković

Lektura i redakcija:
Lektor.com.hr

Fotografije: Ines Igrec, Igor Mukić, Mladen Kos

Dizajn: Igor Mukić

Suradnici: Tomo Kralj, Ivona Kočiša, Đurđica Kos, Perić Mladen, Drago Lojen, Miona Muštra, Tvrtko Klarić, Zrinka Pillauer-Marić, Dorotea Jendrić

Marketing: Mislav Vučetić

Tisak: Printera grupa d.o.o.

Naklada: 300 komada
ISSN 1849 5753

Martin Mehkek, 45x56 cm, Zima, ulje na staklu, 1988.g.

str. 23 U gostima kod ...
Udruga kipara "Petar Smajić" iz Ernestinova

Martin Mehkek str.24
Odlazak klasika Hlebinske škole i hrvatske naive, jednog od eminentnijih portretista svjetske naive

str. 26
"Financijsko izvješće HDNU-a za 2014. godinu"

Novi članovi HDNU-a
Kipar Vedran Jakšić str. 29

Kipar Ivan Bulić - Ičo str. 7 i 22

Izložba godine u "Viriusu"

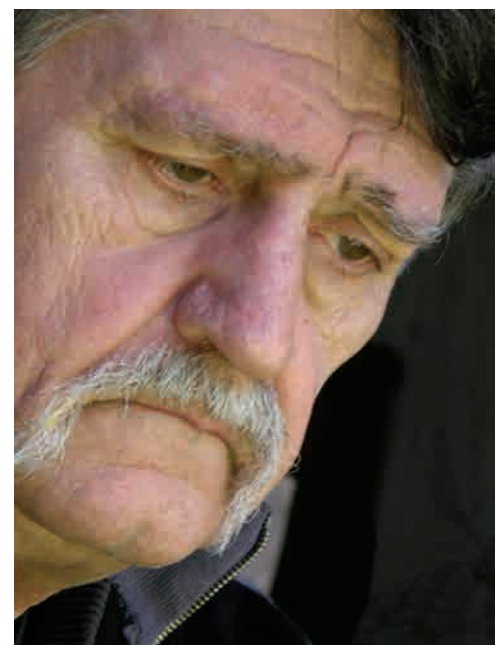
"Severina", 25x80 cm, drvo

str. 14 ⇨

Hrvoje Šercar (1936-2014)

Odlazak crtača i grafičara, jednog od najvećih hrvatskih autsajderskih slikara

Intervju s umjetnikom
Slikar Franjo Klopotan str. 8 ↓

Hrvoje Šercar, crtež, tuš na koži, 2006.

Napomena: Glasilo **naiva** izlazi četiri puta godišnje; u proljeće, ljeto, jesen i zimu.

MARKA Poštanska marka koju je HP izdao povodom 100. rođendana Ivana Generalića (35,5 x 42,6 mm)

SIMPOZIJ - U Hlebinama je u dvorani općine koncem studenoga 2014. održan veliki dvodnevni simpozij na temu „100 godina rođenja Ivana Generalića“. Skup je prvi dan počeo oko 12 sati, a potom uz stanke za ručak i večeru, produljio se planirano i na drugi dan. Moderator skupa bio je Marijan Špoljar, ravnatelj Koprivničkog muzeja. Govornici su se niza- li prvi i drugi dan, a tema izlaganja bili su razni pogledi na lik i djelo eminentnog umjetnika 20. stoljeća, Ivana Generalića, rodonačelnika hrvatske naive. Između ostalih govorili su: s Instituta za povijest umjetnosti dr. Ivana Mance i dr. Petar Prelog, zatim ravnatelj HMNU-a Vladimir Crnković, književ- nica Božica Jelušić, Marijan Špoljar, povjesničari umjetnosti, Milan Bešlić, Sanda Bajzek-Stanačev, novinarka Večernjeg lista i pov.umj., Dorotea Jendrić, iz Splita Branka Vojnović- Traživuk i ostali. Prigodom 100-te obljetnice rođenja Ivana Generalića Hrvatska pošta objavila je i poštansku marku s reprodukcijom njegove slike iz 1934. godine „Rekvizicija“ (postupak pri čemu država prisilno otuđuje imovinu svojih seljaka i građana), godine u nakladi od 100.000 primjeraka.

LIKOVNI INFO **naiva**

**100-ta obljetnica
Ivana Generalića**

Dvodnevni

Dok su se govornici izmjenjivali, istodobno na veli- kom platnu prikazivao se biografski film o Ivanu Ge- neraliću, o dijelu njegova života i stvaralaštva. Među uzvanicima bilo je i nekoliko slikara, članova HDNU-a

↓ U galeriji "Mirko Virius"

IZLOŽBA

Ivan Sabolić - Stric

4.12.-2014. - 11.12.2014.

DOMJENAK Nakon otvorenja upriličena je zakuska i druženje

NA OTVORENJU (Gore slijeva): slikar Ivan Sabolić-Stric, pov.umj. Miona Muštra i predsjednik HDNU-a Igor Mukić. Dolje: "Sisački bečari" rasplesali su Strica i sve uzvanike

IZLOŽBA - U prepunoj galeriji „M. Virius“ održana je početkom prosinca izložba slika i crteža Sišćanina Ivana Sabolića-Strica. Izložbu su otvorili predsjednik HDNU-a Igor Mukić, pov. umj. Miona Muštra, a nekoliko riječi o sebi rekao je i slikar Stric. Uz zakusku, svečanost su uvećali i tamburaši. Izložba je bila otvorena od 4.-11. prosinca 2014.

rođenja

simpozij

HLEBINE

Film o slikaru Dragutinu Trumbetašu

UVODNU RIJEČ o filmu "Dragi Vincent" rekao je **Stjepan Šešelj**, glavni urednik Hrvatskog slova

Dragutin Trumbetaš

NA PROMOCIJI filma uz Dragu Trumbetaša sjedila je **Željka Zdelar**, pov.umj. koja je u galeriji "Mirko Virius" radila pune 23 godine

U HRVATSKOM SLOVU promoviran film "Dragi Vincent" ZAGREB

FILM - U dvorani glasila „Hrvatsko slovo“, u Zagrebu, u ulici Hrvatske bratske zajednice 4, koncem studenog 2014. održana je promocija filma Bogdana Žižića, "Dragi Vincent", o slikaru i grafičaru, Dragutinu Trumbetašu, članu HDNU-a i negdašnjem predsjedniku Društva u mandatu od 2001.-2009. godine. Film je dokumentaristički, snimljen je 2012. godine, traje 40 minuta i govori o sličnostima životnog puta Vincenta van Gogha i Dragutina Trumbetaša kroz zamišljena pisma koje je Drago pisao Vincentu, koji mu je na njih potom i odgovarao. U ugodnoj atmosferi na promociji je bilo nazočno oko 30-ak posjetitelja.

naiva LIKOVNI INFO

In memoriam

Mirko Borščak

U 80. godini nakon kratke i teške bolesti preminuo je sredinom 2014. godine Mirko Borščak. Rođen je u Lepoglavi, bio je inženjer, a bavio se kiparstvom od 1969. godine. Bio je i predsjednik HDNU-a od 1978.-1979. godine. Sudjelovao je na 25 skupnih izložaba, a samostalno je počeo izlagati od 1974. godine. Za svoja likovna ostvarenja primio je nekoliko nagrada među kojima se ističe plaketa Vinodolskog skupa. Njegov kiparski opus ne odlikuje se hiperprodukcijom tako da su njegova ostvarena djela ostala zapažena.

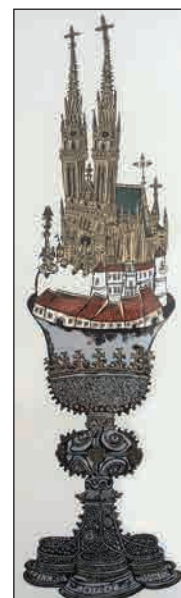
"TRUDNICA", skulptura, visine 30 cm, od viničkog kamena kipara Mirka Borščaka iz 1982. godine

Tužne vijesti o našim umjetnicima

naiva

Hrvoje Šercar

U 78. godini koncem studenoga preminuo je slikar i grafičar Hrvoje Šercar (1936-2014). Bio je član HDNU-a i istaknuti autsajderski umjetnik. Dobitnik je nagrade za životno djelo Hrvatskog društva likovnih umjetnika 2010. godine. Bio je član Upravnog odbora HDLU-a od 2007. - 2009. i član Nadzornog odbora HDLU-a od 2009. - 2014. godine. Šercar je počeo slikati još 1958. godine, a bio je majstorski suradnik radionice Krste Hegedušića. Za svoje ilustracije i crteže tijekom svojeg bogatog životnog umjetničkog rada dobio je niz priznanja i nagrada. Izlagao je samostalno više od 70 puta, a mnogo više je bio nazočan na skupnim izložbama.

Katedrala, 55x18 cm, kombinirana tehnika, tuš i akvarel iz 1981. godine

2014., broj 2, zima

naiva

5

Božićna bajka hlebinskih umjetnika

našva

NA OTVORENJU
Slijeva: Božica Trnski, Zlatko Kolarek i Nada Far

IZLOŽBA

ZAGREB - Dom specijalne policije

LIKOVNI INFO

Izložba - U domu specijalne policije na Trgu žrtava fašizma br. 1 u Zagrebu, početkom prosinca 2014. održana je izložba slika i skulptura umjetnika iz Udruge hlebinskih slikara i kipara naive. Izložba je nazvana „Božićna bajka“, a tom prilikom svoje radove izložilo je 27-ero hlebinskih slikara i jedan kipar. Izložbu je otvorila načelnica općine Hlebina Božica Trnski, predsjednik hlebinske udruge Zlatko Kolarek i Nada Far, voditeljica galerije Doma specijalaca. Na otvorenju izložbe nazočilo je oko 40-ak uzvanika, a izložba je bila otvorena i tijekom siječnja.

Plan za ljeto 2015. CMRK pokrenuo HOMEF - Hlebina

Đurđevac - Bivši TV voditelj dječjih emisija, Đurđevčanin Siniša Cmrk, pokrenuo je HOMEF. Riječ je o Hlebinskom općem međunarodnom festivalu koji bi se u kolovozu 2015. održao u Hlebinama, točnije iza Galerije naive. Plan je okupiti što više sudionika

iz susjednih zemalja, a i šire, kako bi se promovirala hlebinska kultura, poglavito naivno slikarstvo, kiparstvo i općenito podravski običaji. HOMEF bi trajao nekoliko dana, a između ostalog ponudio bi i aukciju slika i skulptura hlebinskih umjetnika. Medijski pokrovitelj sasvim sigurno bit će i HDNU.

Kipar Ivan Bulić-Ićo, svjetioničar

Izložba “Mirko

2014.

Najposjećenija izložba u 2014. godini u “Virusu”

IZLOŽBU SU OTVORILI: Slijeva: Igor Mukić, predsjednik HDNU-a, glumci Vedran Mlikota i Goran Navojec i kipar Ivan Bulić- Ićo. Glumci, Ićini prijatelji, na posebno duhovit način govorili su o liku i djelu viškog kipara pri čemu je Navojec zaslužen nagrađen burnim aplauzom uz salve smijeha okupljene publike

DEFINITIVNO najzanimljiviju izložbu u galeriji “Mirko Virius” u 2014. godini upriličio je kipar s Visa, lanternist, tj. svjetioničar Ićo koji kipari 20-ak godina, a tema mu je često - ribe. Pritom koristi uglavnom drvo, palmino, ali i druge vrste drveta te ono što more donese kao naplavinu. U svoje skulpture ugrađuje i sitne komadiće plastike, a po potrebi koristi i druge materijale. I ribarsku mrežu koristi u svojim skulpturama na vrlo maštovit način.

s Visa, ujedinio likovnjake i glumce na svojoj izložbi u "Virusu"

godine u galeriji "Virus"

11.12.2014 - 20.12.2014

Božićne jaslvice u galeriji "Mirko Virius"

Jaslvice
kiparice Zlate Šokec uredio
Dubravko Džeko

Božić - Za proteklog Božića u galeriji "Mirko Virius" jaslvice kiparice Zlate Šokec postavio je njen kolega kipar Dubravko Džeko. I Šokec i Džeko su članovi Udruge prijatelja hrvatskih božićnih jaslvice, čije je sjedište u Etnografskom muzeju u Zagrebu na Mažuranićevu trgu 14. Udruga je osnovana 2005. godine, a nastoji zadovoljiti interes javnosti na tom području božićne baštine, pobožnosti te umjetničkog i amaterskog stvaralaštva.

LIKOVNI INFO

Hrvatski muzej naivne umjetnosti

Vladimir Crnković,
sada bivši
ravnatelj HMNU-a,
otišao u mirovinu

Ravnatelj HMNU-a, Vladimir Crnković, muzejski savjetnik, voditelj zbirke i urednik izdavačke djelatnosti, nakon 16 godina provedenih u toj instituciji, od toga tri mandata kao ravnatelj, 31. prosinca 2014. otišao je u mirovinu. Na mjesto obnašatelja dužnosti ravnatelja HMNU-a imenovana je Mira Francetić-Malčić, viša kustosica, pedagoginja i dokumentaristica.

naiva 7

U DUHU mediteranskog ugođaja Ićini prijatelji su zagrebačku likovnu publiku ponudili pravim toplim viškim brudetom pa su uzvanici uživali na odličnoj izložbi

80-ak uzvanika je nazočilo Ićinoj izložbi. Fotografija svjedoči da je čak i haustor galerije bio dupke ispunjen

IZLOŽBA

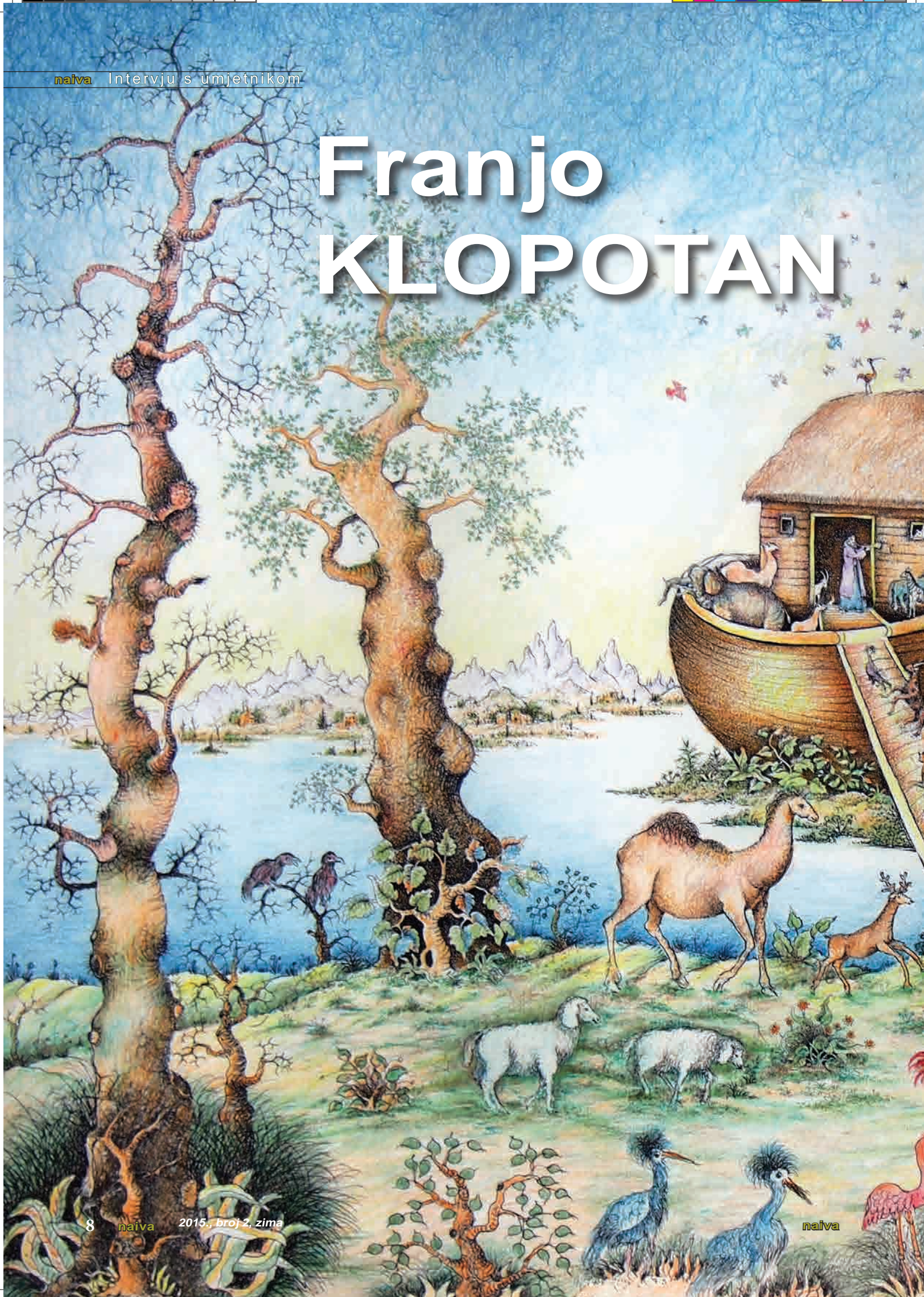
LIMENA GLAZBA Makedonski Romi su sasvim slučajno svratili na izložbu i odsvirali nekoliko pjesama u prolazu

PLAKAT (dolje) za Ićinu izložbu

Franjo KLOPOTAN

“Noina arka”, kombinirana tehnika, tuš i pastel, 50x70 cm, 2012. godina

Klopotan kaže da mu je žao što dosad za njegova života nije o njegovu djelu objavljena monografija. Ako ne uspije dobiti neku pomoć od hrvatskih kulturnih institucija, kaže, morat će sam naći put kako zaokružiti svoj životni slikarski ciklus

Franjo Klopotan, najistaknutiji je predstavnik pučke fantastike u nas i jedan je od Inicijatora osnivanja HDNU-a još od 1963. godine. Danas Franjo govori o svojem 50-godišnjem slikarskom stažu u kojem je postigao zavidne uspjehe i na međunarodnoj likovnoj sceni

Napisao Igor Mukić

Presečno - S Franjo Klopotanom (78) razgovarali smo u njegovom domu, u Presečnom, malom mjestu nadomak Novog Marofa u blizini Varaždina u Zagorsko-krapinskoj županiji. Franjo živi sam u svojoj kući na lijepom mjestu u Presečnom, a iz njegove ateljea ima lijep pogled na glavnu cestu koja vodi od Novog Marofa prema Zagrebu i na susjedne brežuljke. Franjo ima četvero djece i svi žive u inozemstvu. Najstariji sin ima 42 godine. Franjo i danas slika i to tempom kao kad je bio mlad. Njegovi posljednji radovi otkrivaju da je sazrio kao umjetnik i da će sasvim sigurno u hrvatskoj likovnosti ostaviti značajan trag.

- Otkad se bavite slikarstvom?

- Počeo sam još u osnovnoj školi na neki način se interesirati za vizualne kreacije. Učitelj je rekao mojoj mami neka me usmjeri u slikarstvo jer sam uređivao slikarijama školske zidne novine, a 1957. godine počeo sam slikati iz nekog unutarnjeg poriva htijući se likovno izraziti.

- Tko vas je uputio u tajne slikarskog zanata?

- Dok sam kao mladi bolničar radio u bolnici Rebro u Zagrebu, upoznao sam novinara i velikog promotora navističke umjetnosti Gerharda Ledića koji me je upoznao s Krstom Hegedušićem, tada profesorom na zagrebačkoj

likovnoj akademiji, začetnikom naive u nas. Tada sam Hegedušića posjećivao u njegovu ateljeu u Zamenhoffovoj ulici u Zagrebu i dobio prve upute o slikarstvu, kako se slika, kako se impregnira slikarsko platno itd.

- Kad ste prvi put izložili svoje radove?

- Bilo je to 1962. godine u Modernoj galeriji u Zagrebu. Gerhard Ledić organizirao nam je tu izložbu. Izlagali smo tada uglavnom umjetnici iz HDNU-a, znači iz društva koje još tada nije bilo formirano, bili su tu Lacković, Skurjeni, Gaži i ostali danas etablirani umjetnici... Nažalost, gotovo svi su pokojni. Jedino je Kovačić kao najvažniji ostao.

- Je li tada netko od posjetitelja izložbe zapazio vaše radove?

- Vladimir Maleković je u svojem osvrtu na tu izložbu napisao da je zapazio tada mladog Klopotana koji se istaknuo paletom žutog kolorizma

- A samostalne izložbe?

- Prvi puta sam samostalno izlagao 1964. godine u klubu književnika na trgu bana Jelačića, na prvom katu, a druga samostalka bila je u palači Sponsa u Dubrovniku 1965. godine. Poslije više nisam brojao. Ipak je to 50 g. staža.

- Koji je format najveće slike koju ste naslikali?

"Javljanje", ulje/platno, 60x80 cm, 1991. godina

Slikar Franjo Klopotan najistaknutiji je nadrealist među naivističkim slikarima. Mnogi akademski umjetnici rado izlažu s Klopotanom

- Najveća slika koju sam naslikao je dimenzija 250 x 400 cm. I to na betonskoj podlozi, na zidu. Rabuzin i ja smo slikali svaki po jednu sliku u osnovnoj školi u Novom Marofu. Moja se slika nalazi u knjižnici. Bilo je potrebno dobru podlogu napraviti za tu sliku da se ne bi oljuštila kroz godine, jer je riječ o tzv. hladnoj podlozi.

- Poslije 1964. godine otišli ste kao gastarbajter raditi u Njemačku. Jeste li i tamo slikali nakon posla?

- Slikao sam koliko sam imao vremena. Radio sam oko 7 godina u Njemačkoj i nakon toga sam se vratio doma.

- Za koliko ste novca prodali svoju najskuplju sliku?

- Tada sam za te novce mogao, od jedne prodane slike, kupiti dobrog novog mercedesa.

- Podjednako vješto slikate na staklu kao i na platnu, ali koliko vidim, platno vam bolje leži.

- Je, mislim da ću i prestati slikati na staklu. Rabim 6-milimetarsko staklo koje mi je postalo preteško za baratiti s njim. Platno mi je daleko bliže.

- Vi ste netipičan naivni slikar i naginjete nadrealističkoj tenedenciji. Čuo sam da vas podosta akademskih slikara uvažava. Zašto je to tako?

- Znam da odudaram, a posebno od hlebinskog kruga naivista. Sebe zapravo niti ne smatram naivističkim slikarom. Držim da sam naprosto slikar.

- Koji su vas inozemni slikari posebno dojmili?

- Pa to je sasvim sigurno profesor Ernst Fuchs na likovnoj akademiji u Beču. Bio je arhitekt, grafički dizajner, slikar i glazbenik. Bio je docent. Smatra ga se osnivačem bečke škole fantastičnog realizma. Njegove slike su mi impresivne. Jednu je sliku radio sedam godina. Nevjerojatno. Uz nega tu je i Erik Brauer, također predavač na likovnoj bečkoj akademiji. Izdvojio bih i Paula Wunderlicha, njemačkog slikara i grafičara i kipara, a tu je i Horst Janssen, njemački slikar i grafičar koji je 1967. posjetio moju izložbu u Hamburgu. To mi je bilo osobito drago jer Janssen je veliki umjetnik u njemačkoj likovnosti 20. stoljeća.

- Jeste li ikada donirali svoja djela u dobrotvorne svrhe?

- Puno sam slika podijelio još od ranih dana, od potresa u Skopju 1963. godine, svi smo slikari bili solidarni i djelima pomagali obnovu tog strašnog događaja, potom sam donirao slike raznim ligama za borbu protiv teških bolesti, potom invalidima Domovinskog rata ... Desetorici naših boraca sam osobno uručio 1992. godine deset bankovnih knjižica s njihovim imenima, a na svakoj knjižici bilo je tada 1000 DEM. Tih mojih 10 slika otkupile su naše velike tvrtke i novac uplatile borcima koji su imali visok stupanj invaliditeta.

- Kiparite li?

- Ne. Nisam ni probao.

- Čija djela naših kipara su vam posebno dojmljiva?

- Poseban mi je naš Izidor Popijač-Žiga. Te njegove skulpture

su mi nekako dobre, s obzirom da on nema likovne naobrazbe kao ni ja. Ali radi - odlično.

- Jeste li prijateljevali s pok. Ivanom Rabuzinom, budući da je živio tu u vašoj blizini u Ključu?

- Čuli smo se tu i tamo, ponekada, telefonski. Posebno je to bilo ako bi neki stranci došli k meni u namjeri kupiti pokoju sliku, pa bi i njega posjetili. Ili obratno. Bili smo si dobri.

- Bili ste dobri i s prof. Grgom Gamulinom, našim najeminentnijim teoretičarem naivnog slikarstva, ujedino i profesorom povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu početkom 1970-ih. Kakvu ste suradnju ostvarili s njim?

- Profesor Gamulin me je odlično prihvatio i bodrio u mojem likovnom slikarskom izričaju. Bio sam nekoliko puta kod njega na fakultetu na konzultacijama o svojem slikarstvu, a on je jednom prilikom došao k meni u Presečno s grupom svojih studenata kojima sam ja potom govorio o svojim slikama i načinu kako ih slikam te odakle crpim ideje za svoju umjetnost.

- Mislite li da je naivno slikarstvo danas izgubilo na važnosti, na uzletu kakv je bio od 1950-ih do 1980-ih?

- Mislim da je. I to jako puno. Nekada su nas bile pune novine. Na svakom uglu je virila naiva. I slike i skulpture. Svaki čas su bile izložbe. Novinar i promotor naive pok. Gerhard Ledić je tu puno pomogao. Često nas je televizija pratila, novine, radio. Danas se ne sjećam kad sam posljednji put na televiziji gledao emisiju o nekom naivnom slikaru. Toga više nema. Čini mi se kao da se i broj izložaba dosta smanjio. Ne znam zašto je to tako. Mlade kao da više ne zanima takvo slikarstvo. Valjda nemaju vremena. Svi nekud žure.

- Ali zato vi ne žurite. Spremate li vi kakvu izložbu uskoro?

- Je posljednja samostalna bila je u Galeriji "Mirko Virius" u HDNU-u. Bila je lijepa i skromna. U skladu s ovim lošim vremenima nisam ni očekivao neku veliku medijsku pompu. Ali evo sad upravo spremam, vjerojatno i svoju zadnju izložbu u životu u Gradskom muzeju Varaždin u palači Sermage, u kolovozu 2015. godine. Za tu prigodu će mi vlasnici austrijske zbirke Infeld posuditi 10 radova koje sam im prodao još davnih dana. Bit će to vrlo ozbiljna izložba.

- Pa to je riječ o kapitalnoj izložbi?

- Je, mojoj najvećoj i zadnjoj. Više neću samostalno izlagati.

"Javljanje", ulje/platno, 60x80 cm, 1991. godina

"Javiljanje", ulje/platno, 30x40 cm, 2011. godina

Filipinski novinski članak iz 1972. godine u kojem se govori kako su trojica naših umjetnika, Klopotan, Lacković i Kovačić održali putujuću jednogodišnju izložbu u Južnoj Americi pri čemu je kralj Filipina Markos otkupio svih 12 slika navedenih autora. Danas te slike vise u Nacionalnom muzeju na Filipinima.

In memoriam

Hrvoje Šercar 1936-2014

Rođen je u Zagrebu 1936. godine i bio je domsko dijete. Kao apsolvent prava, odlučio je životni put usmeriti ka umjetnost. Već od samog početka 1960-ih godina surađivao je s Miroslavom Krležom u Leksikografskom zavodu. Neki od prvih njegovih radova, mračnih tema, poput "Evo je umro", "Izgubljeni", "Obješene" i sl. datiraju iz 1960. godine i plod su te suradnje. S Leksikografskim zavodom Šercar je surađivao dugi niz godina, od 1960. sve do 1993. godine.

U ranoj mladosti, radeći s Krležom, teško se razbolio pa je u knjizi pulmologa dr. Borisa Vrge, o umjetnicima koji su bolovali od tuberkuloze, zabilježeno kako mu je pisac napisao: "Ne dajte da ovlada Vamatuga i čamotinja, nije to tako strašno. Svi smo mi bacali krv."

Liječio se u Brestovcu, Miljenko Stančić mu je donosio slikarski pribor. Stančić je Šercaru bio velika podrška u umjetničkom radu. Kasnije, nakon ozdravljenja, samouki Šercar odlazi u majstorsku radionicu Krležina prijatelja, Krste Hegedušića, koju su tada pohađali mnogi danas proslavljeni umjetnici, i tamo se umjetnički razvijao između 1964. i 1969. godine.

Šercar je bio rado viđen protagonist tadašnje društvene scene. Svoje odrastanje u Zagrebu opisao je na sljedeći način: "Smucali smo se u krugovima Praške, Trga, Ilice, Gundulićeve, Tesline. Iznova i iznova, poput sjevernih medvjeda, pomalo izgubljeni urastali smo u njegov pregrijani pločnik. Bruno, Šime, Podrug. S Tenžerom sam tratio vrijeme po mokama, preispitivao vruga u sebi s Dragojevićem. Noge su nam se pretvarale u korijenje vena, urastajući u tlo. Dotaknulo nas je Blato, Tin, Marjanović, Devčić, akordeon u Faniki!..."

Kada na njegovim crtežima ima boje, riječ je o ponekim akcentima, a često su crno-bijeli. "Slikajući crno-bijele slike pokušavao sam biti šaren kao Vat", opisivao je, vrlo precizno, svoj rad, misleći, pritom, na djelo kolorističkog slikara Vatroslava Kuliša.

Gradovi u neobičnim perspektivama, koji počivaju na predimenzioniranim životinjama jedan su od najčešćih motiva u njegovoj umjetnosti. Primjer su crkvice i gradski trg smješteni na mišu na crtežu "Bar express" iz 1979. godine, crkva koja lebdi na ribi, "Čuvar vremena" 1984. i čitav niz. Najčešće je crtao u tehnici tušem i perom na koži.

Knjige o njegovom stvaralaštvu napisali su između ostalih Tonko Maroević i Igor Zidić. Sa strašću se predavao hobbju - poštanskim markama. Ali i ilustrirao je najviše poštanskih maraka od svih hrvatskih umjetnika, njih sedamdesetak, vrlo su prepoznatljive, zbog Šercarovih specifičnih, pomaknutih perspektiva i načičkanih kućica.

Posljednja Šercarova marka, nastala je u proljeće 2013. godine, s motivom je Augustovog hrama u Puli, preko kojeg se spušta plavičasta izmaglica.

“Zagreb, riba i vino”, crtež, tuš na koži, 2006.

“Grad”, crtež, tuš na koži, 2007.

Napisao Tonko Maroević

U naraštaju likovnih umjetnika stasalih početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća Hrvoje Šercar zauzima sasvim posebno mjesto. Dok su se njegovi vršnjaci, školovali na zagrebačkoj Akademiji i elitnim dijelom specijalizirani u Majstorskoj radionici Krste Hegedušića, nastojali orijentirati prema aktualnim europskim tokovima te otvorili inovativna problemska područja, on je krenuo sa sasvim različitih formativnih premisa i okrenuo se vlastitim imaginativnim resursima i traganju za nekom davnijom, arhetipskom tradicijom.

Nećemo pritom reći da je taj student prava i slikarski samouk ostao sasvim bez mentorskoga uporišta. Dapače, u prvi mah mu priskače u pomoć Miljenko Stančić, a u drugoj rundi prima ga u svoju radionicu i sam majstor Krsto Hegedušić. Dok stasovito vrijeme uživa naklonost i podršku Miroslava Krleže, jer su svi oni prepoznali neobičnu darovitost, izniman potencijal i pravo Hrvoja Šercara da krene svojim, svojeglavim putem evokacije podsvjesnih prizora, naracije neviđenih zbivanja, elastične interpretacije doživljenih gradova.

Taj „moderna crtač davnine“, kako ga je nazvao Igor Zidić, ušao je u suvremenu hrvatsku umjetnost kao iznimka i slobodni strijelac, kao autsajder i dobrodošli suputnik, ispunjavajući čežnju rafiniranih znalaca da dobiju protutežu iskonskih, prvotnih znakova, a istovremeno udovoljavajući zahtjeve šire javnosti da nađe korelativ plebejske doživljajnosti. To ne znači da je Šercar kao intelektualac ostao gluh i slijep za neke registre aktualnijega stvaralaštva. Sasvim sigurno je umio odjeknuti na izazov art brutu i enformelističke fakture, a bio je u posebnom dosluhu s duhovnim strujanjima egzistencijalizma, miserabilizma, teatra apsurda i pobune „mladih gnjevnih ljudi“. Uostalom, neslučajno se okušao i u prvim hepeninzima u našoj sredini, a svoju stvaralačku dionicu umio je proširiti trodimenzionalnim ostvarenjima i intervencijama u prostoru.

Neosporno je da je Hrvoje Šercar stvorio specifičan likovni svijet, na svojim papirima i kožama ostavio je dubok trag temperamentnoga pera, nespokojni otisak bogate duševnosti. Medijevalnim i biblijskim motivima podsjetio je na kontinuitete ljudske sudbine, na povijest trpnje i patnje analogan Villonovi stihovima, prikazima triumfa smrti ili inkantaciji „Balada Petrice Kerempuha“. Povremenim ilustratorskim zadacima nije izašao iz kruga autentičnih nadahnuća već je uvijek tražio i nalazio korelativne silovitosti i strasti, ili pak oksimoronski žestoke nježnosti, umiljene agresivnosti. Kao u nekom zodijskom ili sanjarici, Šercarovi simboli upućuju na kružni tok vremena, vječno vraćanje istoga, vitalnu obnovu nakon uništavalačke geste.

Daleko najpretežnji dio slikareva, crtačeva opusa predstavljaju idealne panorame ili sintezne vedute gradova. Kao predložak Šercar najradije odabire amblematske urbane konstitucije, zgusnuta povijesna tkiva dragih, emotivno posvojenih ljudskih gnijezda, najčešće svojevrsnih domovinskih uporišta (od opsesivnoga Dubrovnika, preko Trogira i Splita, Hvara i Korčule, Šibenika i Zadra, Motovuna i Huma, pa do Zagreba, Osijeka, Siska, Bizovca). Tretirajući rastery ulica i trgova, krovova i zidina kao kristaličnu, geometriziranu i strože ritimiziranu strukturu, svojim urbanim vizijama slikar redovito pridodaje animalne životinjske atribute, na kojima realizira organsku i biomorfnu narav svojega uzbudljivog rukopisa. Na taj način Šercarovi gradovi-ribe, gradovi-ptice, gradovi-zvijeri ne samo što nude nadrealni učinak, nego zadobijaju pečat autentičnog izraza u kojemu se plodno prožimaju komplementarna svojstva gipkosti i tvrdoće, oprosti i istančanosti.

Hrvoje Šercar je stvorio izvorni i nezamjenljivi panoptikum najvažnijih hrvatskih ambijenata, a pritom kreativno vratio u opticaj latentna „zemljaška“ iskustva, obnovljena snagom nesputane vizionarnosti. Polstoljetni saldo rada ima relevantnu društvenu težinu, te zaslužuje svakovrsno priznanje, uključuju nagradu „Vladimir Nazor“ za životno djelo.

Ivan Večenaj - 2010

Ivan Večenaj - Tišlarov (1920-2013)

Velikani naive naiva

„Šegrt studira“ 90x80 cm, ulje na staklu, 1989.g.

Velikan, klasik hrvatske i svjetske naive, rođen je u Goli u seljačkoj podravskoj obitelji. Završio je četiri razreda pučke škole među najboljim učenicima i već onda je pokazao veliku nadarenost u crtanju i slikanju, kao i poslije škole. Pripadao je Hlebinskoj školi naivnih slikara s kojima je grupno izlagao na nekoliko stotina izložaba po čitavom svijetu, a priredio je i mnogo samostalnih izložaba. Dobitnik je mnogih nagrada i priznanja. Njegova slika, *Četiri Jahača apokalipse*, izašla je u Londonu - *The Bible in 20th Century Art* - u kojoj su sa svojim slikama zastupljeni samo najveći živi i pokojni slikari svijeta, kao Picasso, Chagall, Dali, Kokoschka i dr. Uza svoj slikarski rad, bavio se pisanjem i sakupljanjem jezičnog blaga i poslovice, tako da je i odštampan rječnik sa 12.000 starih riječi koje su koristili golski mještani, u podnaslovu - *Srednjovjekovna podravska kajkavština* - i knjiga sa 4000 poslovice. Napisao je povijest svoga kraja, dva romana koji su tiskani, kao i knjigu s tiskanih 60 pjesama, mogle bi se reći poema, od kojih su neke uglazbljene s izdanim CD-om. Bio je sakupljač starog etnografskog blaga pa je jednu manju kuću u Goli pretvorio u etnografsku galeriju. Posthumno mu je 2013. godine objavljena knjiga „O životu u Goli kroz dvjesto godina“ u kojoj donosi svoj životopis opisujući pretke i rodbinske veze članova uže i šire obitelji Večenaj i stihove pjesama koje objavljujemo na ovim stranicama. Dodajmo na kraju da je Ivan Večenaj nakratko bio i predsjednik HDNU-a 1980-ih godina.

ZONKRAJ DRAVE

*Zonkraj Drave lepa je ravnic,
z jedne Drava a z druge granica.
Tu šmrčki cvrče, i čičur popeva,
a ševa s kukmom oblake zadeva*

*Prekodravje, pole okre Gole,
sto put z mukom preoreno pole,
V Božji ruki prva šaka blata,
v naši hiži šenica od zlata.*

*Kam god ideš puta znaš,
pole je kak pajdaš.
Jemput zemeš tri put daš,
pole je kak očenaš.*

*Zonkraj Drave zavičaj počiva,
greje sonce i rosica vmiva.
Dok ja orjem preveč mi je blata
dok ga slikam fali mi još zlata.*

SELO GOLA

*Pokažite vi na selo,
koje zglveda kak raspelo.
Na križanju dok stojite,
celu Golu vi vidite.*

*Selo Gola ima kaj drugi namajo,
tam i fiči drugač popevajo.
Vu Goli se drugač i govori,
i drugač se dragom Bogu molji.*

*Za Golu se denes v novinami piše,
da se v Goli i piše i riše.
Svetske knjige za nju so pisale,
spomen Goli veliku so dale.*

*Svojem selom mi se ponosimo,
ni imenom koje ima, mi se ne sramimo.
Selo Gola iako je malo,
vu svetu je veliko postalo.*

MOJE CVETJE BODE CVELO

Cvetje vu loncu, cvetje na stolu,
cvetje vu grabi, cvetje na polu,
cvetje na sliki, cvet na cvetu,
cvetje zraslo po celom svetu.

Fijolice fijolične,
žarkočice soncu slične,
tratinčice drobne z trave,
divji mak i lopoč z Drave.

Trgam ga z jokom, z kistom ga gladim,
zbiram mu farbe, vu se ga sadim.
Da bi cvetje i v zimi cvelo,
vu njem su moji hiža i selo.

Ta su pola, te su šume,
pustile korenje vu me.
Dok zdojde moje telo,
ovo cvetje bode cvelo.

ŽGANCI

Na zemleni peći stari
Bili lonci poredani.
Sakom loncu voda vrela
Za parirti svinjam jela.
Ali v jednom loncu železnjeku
Vrela voda digla pokrivalku.
Brzo majka so skočili.
Vrelu vodu posolili.
Zatim, tri so šake mele deli,
Kukuruzne žgance zakuhali.
S kuhačom so to stalno vrteli,
A žganci so vreli i kipeli.

Mam kre lonca bila je maščica,
Okolo pak majke so drobna dečica.
Dok so žganci se skuhalo,
Majka so je dobro premešali.
Nesmo mogli mi deca čekati,
Počeli smo ruke mi majki pružati.
Vu ručicu bi nam žgance dela,
A mi, deca, slatko bi pojela.
Od žgancov smo zrasli i si zdravi bili,
Nigdar nesmo majku i žgance zabili.

ZVONI

Od negda je to tak bilo,
v Podravini se zvonelo,
v nedelu se na zvon pak pazilo,
k meši se je žuřilo.

Staro mlado pobegava,
jedno drugo prestigava.
Čižme stare se glancajo,
dekle lasi si brenajo.

Žene peglu fort topijo,
řodre svoje si gladijo.
Japa so si škrlake kefali,
poculicu majka na glavi riktali.

Dečki deli na hero škrlake,
po nekoji žote saričnjake.
Si so šteli biti lepši,
dopadlivi i baškeši.

Po zvonu se navek i delalo,
po zvonu se navek i riktalo.
Zato zvonu i dalje zvonite,
v Podravini našim navek ostanite.

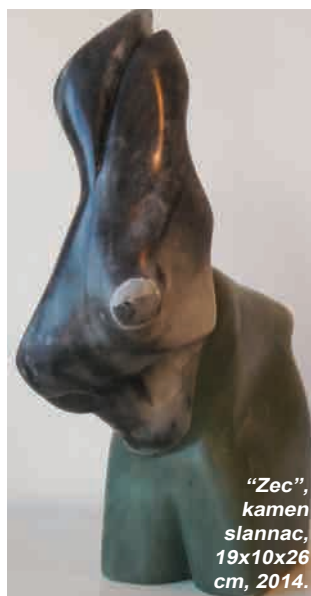
"Uspavana ljepotica", kamen slanenc, 26x16x28 cm, 2011.

"Metamorfoza", kamen slanenc/metal, 24x14x26 cm, 2009.

"Indijanac Joe", kamen slanenc/metal, 16x10x38 cm, 2011.

"Zec", kamen slanenc, 19x10x26 cm, 2014.

"Sedna II", kamen slanenc, 30x13x35 cm, 2013.

Osvrt na izložbu, 15.10 - 1.11. 2014.

Napisao Stanko Špoljarić

Kiparica

Vanda Bilinski

Sklonost arhetipskom

Sklonost arhetipskom osnovna je značajka kiparskog opusa Vande Bilinski. Dakako, postoje i manja ili veća odstupanja od oblika opredmećene asocijativne figurativnosti bazirane na slojevitosti simboličnog. S ostvarenjima i relativno marne realističnosti i onima stilizirane forme, osmišljenih jasnoćom i čvrstoćom volumena i čitkošću siluete oblika. Gradiivnost skulptura Vande Bilinski bitno je određena samim materijalom, kamenom. No, ne radi se o samo kamenu neutralne akromatičnosti, bijelom, crnom, sivom već prvenstveno onom izrazitih kromatskih vrijednosti obogaćenih privlačnom teksturom i strukturom. Zeleno, smeđe, plavo u brojnim nijansama te raznovrsnost kolorističkih iskrenja same maksimalno zaglađene i blistave površine sastavna su dimenzija svake skulpture, i kao likovna činjenica i kao vodilja u prepoznavanju ideje.

Vanda Bilinski i ponuđenim i odabranim oblicima kamena i nesumljivo bogatom maštovitosti nizom skulptura interpretirala je stanja i prizore stvarnog i imaginarnog. U traganju i nalaženju ljepote i istine nadilazi puku opisnost, dodirujući s formalne strane raspone umjetničkih odrednica stilova dajući im uvijek pečat osobne poetike. Primjerice naslućuje se bliskost s oblikovnošću s jedne strane tajanstvene neolitske skulpture s lepenskog vira i opusom modernog rumunjsko-francuskog kipara Constantina Brancusija. Ni u kojem slučaju ne radi se o citiranju djela međusobno udaljenih i više tisućljeća već o općim mjestima razumjevanja forme, potaknute senzibilitetom stvaraoca, koncentriranom u umjetničkom dijalogu na intuitivnoj razini. Mogu se i naslutiti i elementi kubističke geometričnosti no i taj vid reduciranosti forme odgovara univerzalnom putu ka skulpturi znaka i simbola. Definiranom u komornosti formata, s uprisutjenom arhitektoničnošću oblika, jedinstvenosti mase u elementarnosti bloka kamena, s dojmom pulsiranja materijala poradi boje i mijena svjetla.

Sadržajna uzbuđljivost skulptura Vande Bilinski nosi notu mističnog, sveltremenskih i suvremenih totema, znakovitost tjeskobe i pritajene vedrine. A možda i obrnuto jer prizvuk enigmatskog konstanta je njenog kiparstva, prožetog snažnom emotivnošću. Utkanom u uvjerljivost volumena potenciranog slikovitošću crteža, ugrebenim grafizmima ikonografskim odrednicama pojedine skulpture. Linije svojom ekspresivnošću i dokidanjem anatomske preciznosti dovode do dinamičnosti cjeline, skulptura s dominantnom vizurom ali i brojnim pogledima u razložnom osvajanju prostora. Svojom izduženošću, intrigantnošću obrisa, zanimljivim akcentima, neobičnim izmaccima na tkivu površine početni amorfni oblici kamena (nekad zadržani na granici apstraktnog) odražavaju vibrantnost kiparskog vitaliteta. S kreativnošću vidljivoj i u drugoj dionici opusa Vande Bilinski. Keramičkim ostvarenjima. S primjerima svojevrstne kiparske ležernosti i kod djela dekorativnog karaktera (s mogućom utilitarnošću), simpatičnim pričama u susretu likova i posebno duhovitom animalističkom ciklusu kolorističke raskoši. Osjeća se trag prsta u modelaciji forme, materijalizacija zanosa, postojanog i u postojanosti kamena.

Riječ kritike
nalva

“Skela na Savi”, akril/karton, 35x45 cm

“Cvijeće u cipeli”, ulje/staklo, 60x50 cm

Slikar Ivan Sabolić - Stric

Napisala Miona Muštra

Slikarstvo formalne heterogenosti i poetske dosljednosti

Pred nama će se rastvoriti jedan motivski, žanrovski i oblikovno sasvim šarolik svijet. Dosljedno deskriptivan i narativan, ali oblikovno toliko heterogen koliko to uopće dopušta jedan slikarski opus, Ivan Sabolić – Stric predstaviti će nam se kao istinski posvećen tragač za svakom osobitošću što je pojedini motiv može vizualno i poetski pružiti i koji će dati priliku svakoj temi koja doziva njegov doista polivalentan likovni senzibilitet.

Istina, motivski se Sabolić mahom kreće u okvirima naivističkih zadatosti. Susrest ćemo tako na njegovim kompozicijama ruralne pejzaže izmaštanoga posavskog kraja, upoznat ćemo njegove humane protagoniste kao ribare i lovce, poljodjelce i muzikaše, pa čak i kao pokojega vremenskog putnika iz pasatističkog imaginarija pučkoga slikarstva (*Gatara*, *Pranje*). Ipak, ovo je umjetnik koji ne zazire od posezanja za intimističkim (*Cvijeće*, *Ribe*) ili žanrovski oslobođenim motivima (*Konji*) kojima dopušta da sami izaberu svoju stilsku provenijenciju. Sabolić se, dakle, i formalno-likovno hrabro poigrava, krećući se čas unutar naivističkih pojednostavljenja forme i izobličenja tipičnih za žanr, čas svjesno napuštajući taj sigurni okvir kako bi pokazao da sasvim sigurno vlada oblikom u njegovome izravnom i stilski neopterećenom utjelovljenju. Možda je ovaj slikar upravo u toj svojoj slobodi izvrstan primjer koliko je suvremeni naivni umjetnik sposoban transcendirati zacrtanu brazdu naivističkoga žanra i zaputiti se s punim pravom ka istraživanju individualnoga izraza i stila. Sve kada ta traganja i ne bi bila formalno i poetski ostvarena – a Sabolićeva to apsolutno jesu – bila bi to pohvala umjetniku koji je uspio prepoznati ograničenja koja mu nameće matični žanr i zaputiti se prema čistome slikarskom stvaranju.

No, u svim tim lutanjima i stilskim i motivskim heterogenostima, postoji ipak jedna spona koja nam govori o temeljnoj preokupaciji Sabolićeve umjetnosti. Flora i fauna, mrtva priroda, spokojni krajolici (*Skela na Savi*), sve to tematsko bogatstvo prožeto je najrječitijom pripovijednošću koja se igra, smije se i šali, i svagdje zaobilazi tugu, ne dopušta bremenitost i zahtjeva da prepoznamo samo ljepotu u baš svakom uprizorenju. Jer velika je tema Sabolićeva slikarstva – iskrena i suštinska – radost igre života. Niti na jednoj od kompozicija predstavljenih na ovoj izložbi nećemo se susresti s temom koja u svojoj srži ne ljubi radost svakodnevnoga ili koju pak slikar nekom diskretnom crtačkom intervencijom nije učinio duhovitom, zaigranom, izmamio nam osmjech. I čini se kako je upravo ta radost što je umjetnik daruje gledatelju ona konstanta koja sažima cjelokupan Sabolićev vizualni imaginarij, osigurava njegovu djelu poetsku dosljednost i uspijeva održati koherentnim jedan tematski i oblikovno posve raznovrstan slikarski opus.

Zaključimo stoga kako ova umjetnost nije ni kontemplativna ni problemska, niti se iscrpljuje u sveobuhvatnim ambicijama – ona je prije svega neposredna i sladostrasna, uigrana i često komična. Svaka je kompozicija hedonističko svjedočanstvo izuzetnosti svakodnevnoga, idealizacija izabranoga motiva u slikarovoj redakciji. A što bi to drugo bilo nego li temeljno poslanje umjetnosti same?

Osvrt na izložbu, 4. - 11. 12. 2014.

Riječ kritike nalva

“Riba na tanjuru”, ulje/staklo, 15x25 cm

“Gatara”, ulje/karton, 30x25 cm

"Šampjer", 60x45 cm, drvo

Kompozicija na dasci, 30x80 cm, drvo

Osvrt na izložbu, 11. - 20. 12. 2014.

Kipar

Ivan Bulić - Ičo

"Kit", 30x110 cm, drvo

"Riba", 60x60 cm, drvo

RECEPT SASTOJCI

Trideset dana samoće
Posejdon u posjetu na doručku
Jugo deset do dvadeset, bura trideset do četrdeset
More poput zrcala, umjerenost valovito, visoki valovi imaju bjeline s kojih se pjena otpuhuje u gustim prugama, more se počinje valjati
Tišina, umjereni vjetar, olujni i orkanski
Vidljivost pet do deset, dvadeset do trideset

PRIPREMA _ 1. DIO

Nanosu ljetnog inventara luksuznih jahti i nesretno izgubljenih uspomena
Probiranje i sortiranje istančanog ukusa
Pogled kroz mutno staklo, na pučini brodovi bez vozača
Kutija puna znatiželje
Kratka popodneva viške zime
Fejsbuk i imejl, vocap i vajber

PRIPREMA _ 2. DIO

Iskonsko veličanje dokolice
Preslaganje po labirintu prošlosti
Razvlačenje noći do krajnjih granica
Oslobađanje iz amorfne forme u lakoću zaigranih oblika
Reinkarnacija naplavina
Anatomija otoka - borba za prezimljavanjem

DODATAK

Glazura od lanenog ulja
Sušenje na buri ili sobnoj temperaturi
Veličanje veličanstvene jednostavnosti kao osnovnog koda

"Riba u okviru", 67x20 cm, drvo

ERNESTINOVO

Udruga kipara “Petar Smajić”

Ovu cijelu zgradu u Ernestinovu koriste kipari Udruge, a sastoji se od radionica u prizemlju, galerije na prvom katu i u potkrovlju nekoliko soba s ukupno 16 kreveta, kuhinjom i trezarijom

Centar hrvatskog naivnog kiparstva - ERNESTINOVO

Prvi počeci vezani za naivno kiparstvo u Ernestinovu dolaze sa spoznajom da u selu živi kipar, rodonačelnik naivnog kiparstva u ondašnjoj državi, Petar Smajić, koji je svoje radove stvarao i izlagao u razdoblju između 1. i 2. svjetskog rata. Godine 1973. u osnovnoj školi održana je izložba naivnih kipara i tada se rodila ideja o osnutku kiparske kolonije koja je i počela s radom u kolovozu mjesecu iste godine. Od tadašnje mjesne zajednice dobiva se na korištenje zgrada u parku mjesta, koja se obnavlja u galeriju „Petar Smajić“.

Likovna udruga “Petar Smajić” kao takva osniva se 1998. godine. Do tada je djelovala pod nazivom društvo naivaca “Ernestinovo”, a bilo je podijeljeno na dvije sekcije: kiparska kolonija i likovni krug Slavonija. Primarni cilj i djelatnost udruge je prvenstveno organizacija kiparske kolonije, zatim širenje likovne vizualne kulture svog članstva uz pomoć likovnih stručnjaka, povjesničara likovne umjetnosti i stručnih organizacija.

Održavanje likovnih kontakata i suradnja s drugim srodnim organizacijama i udrugama, likovnim galerijama.

naiva

Organiziranje zajedničkih i individualnih izložbi svojih članova te osnivanje radionica za djecu i odrasle.

Likovna udruga “Petar Smajić” broji pedesetak članova od kojih polovica nisu umjetnici nego osobe koji vole i podupiru rad udruge. Predsjednik udruge je Mato Tijardović, dopredsjednik Siniša Tešanić, a tajnik Ivica Tolić.

Mato Tijardović, kipar, doajen i jedan od prvih članova HDNU-a, predsjednik je Ernestinovske Udruge kipara “Petar Smajić”

kolonija se nije ugasila nego je svoje djelovanje nastavila u gradu Osijeku.

Povratkom u Ernestinovo 1998. godine članovi udruge su svojim nesebičnim zalaganjem i upornim radom uz pomoć općine Ernestinovo, uspješno ubrzo kvalitetu i obim događanja na koloniji podići na višu razinu. Uz pomoć Ministarstva kulture Republike Hrvatske uspjeli su vratiti otuđenih 38 umjetničkih djela. 2010. godine izdali su i likovnu monografiju “Ernestinovo središte naivne skulpture”, povodom 35 održanih kiparskih kolonija.

Ove 2015. godine pripremaju se za organizaciju 42. kiparske kolonije. Uz sve financijske teškoće, uvjereni su da će kvaliteta i obim ostati na istoj razini i da će opet ugostiti oko 20 umjetnika iz cijele Hrvatske. Svaku večer za vrijeme trajanja kolonije organiziraju i kulturno-umjetnički program i spremno će dočekati sve ljubitelje umjetnosti i ostale goste u parku mjesta Ernestinovo.

Adresa Likovne udruge “Petar Smajić” je: V. Nazora 70, 31215 Ernestinovo

e-mail: kolonija.ernestinovo@gmail.com, tel: 031-270-214

Martin Mehke

Klasik Hlebinske škole i hrvatske naive, eminentni portretist svjetskog naivnog slikarstva

M. Mehke, 42x33 cm, ulje na staklu, 2005.g.

"Moj susjed Štef", 40x36 cm, ulje na staklu, 1962.g.

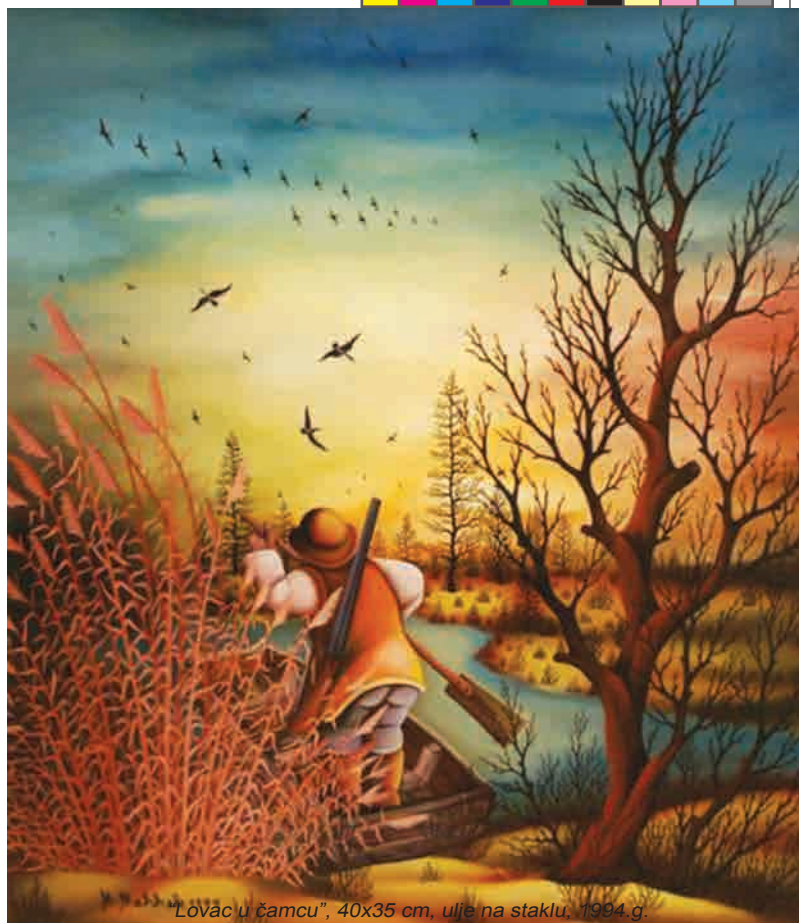
Nakon duge i teške bolesti 1. srpnja 2014. godine, umro je u bolnici u Koprivnici Martin Mehke, klasik Hlebinske škole i hrvatske naive i jedan od eminentnijih portretista svjetske naive, član Hrvatskog društva naivnih umjetnika. Mehke je rođen 1936. u siromašnoj seljačkoj obitelji u Novački, tri kilometra udaljenoj od Gole, gdje je pohađao i osnovnu školu. U mladosti je pomagao roditeljima u poljodjelskim poslovima i domaćinstvu. Slikati je počeo 1954. godine, čuvši ponešto o seljacima-slikarima Ivanu Generaliću iz Hlebina i Ivanu Večenaju iz Gole, kojega je posjećivao u više navrata. Izlagao je od 1955. na poticaj Leandera Brozovića, tada direktora muzeja u Koprivnici, da bi već godinu kasnije uspostavio suradnju s Galerijom primitivne umjetnosti (danas Hrvatski muzej naivne umjetnosti) u Zagrebu.

U tom je razdoblju slikao malo, uglavnom zimi, kada je bilo manje poslova na zemlji i oko kuće. Sustavno je umjetnički djelovao od 1961. godine na nagovor novinara i kolekcionara Gerharda Ledića, Lutajućeg Reportera. U to vrijeme usavršio je tehniku slikanja na staklu pronasavši svoje tipične motive: portrete Roma, nadničara, slugu i seljaka, te prizore iz svakodnevnoga patrijarhalnog i siromašnog života podravskog sela. Od 1963. živio je u Goli, gdje je zasnovao obitelj. Krajem 1960-ih godina postao je profesionalni slikar. O njegovom djelu je 1980. godine Vladimir Crnković napisao u predgovoru kataloga Mehkekove izložbe u galeriji „Mirko Virius“ koja je održana od 22. siječnja do 5. veljače 1986. godine:

...opredjeljujući se za najsamosvojnije i najvrjednije u Mehkekovu opusu, upozoravao sam na njegove portrete ustvrdivši da je on upravo u njima ostvario svoj najznačajniji obol Hlebinskoj školi, našoj naivi i, danas ću još nadodati, našem suvremenom slikarstvu. Nije ovo prigoda da se potpunije obrazlaže značaj ovih slika, da se iscrpnije piše o ovim licima Cigana i slugu, muškaraca i žena, gotovo redovito u *en faceu*, o tome koliko su svi ovi prikazi poopćeni, više portreti tipova, predstav-

"Postolar", 40x33 cm, ulje na staklu, 2002.g.

"Lovac u čamcu", 40x35 cm, ulje na staklu, 1994.g.

- nika određenih skupina ili slojeva nego individua svagda apriorno tipizirani i apersonalno shvaćeni, pa i o tomu kako se ovdje radi o jakim stilizacijama i izražajnim grimasama, o svojevrsnom karikiranju, groteski pa i burleski, o tomu kako autor sve gradi koloristički plošno realizirajući divlju ekspresivnost, snažnu dramaturgiju, zamjetne psihološke naboje, itd. Htio bih jedino (i ponovno) upozoriti na iznimno visoku vrijednost ovih djela...

Mehkek je priredio desetak samostalnih izložaba te je sudjelovao na nekoliko stotina skupnih, među kojima valja izdvojiti: Yugoslav Modern Primitives, National Gallery of Scotland, Edinburgh 1962; Svet naivnih, Umetnostni paviljon, Slovenj Gradec 1963; Naive Malerei aus Jugoslawien, Frankfurt am Main 1966; Werke und Werkstatt naiver Kunst, Kunststhal, Recklinghausen 1971; Die Kunst der Naiven, Haus der Kunst, München 1974. i Kunsthaus Zürich 1975; te kritičku retrospektivu Hlebinski krug / 50 godina naivnog slikarstva priređenu u Hlebinama i u Galeriji primitivne umjetnosti u Zagrebu 1981. Od 1996. djela su mu u stalnom postavu Hrvatskog muzeja naivne umjetnosti te u Muzeju Charlotte Zander u Bönningheimu, u Njemačkoj. Godine 2005. zapaženo je sudjelovao na velikoj kritičkoj retrospektivnoj izložbi Umjetnost Hlebinske škole, u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu, te na izložbi Die Schule von Hlebine / 75 Jahre u Muzeju Zander. Martin Mehkek sahranjen je na mjesnom groblju u Goli.

"Zima", 45x56 cm, ulje na staklu 1988.g.

"Pušač lule", 35x30 cm, ulje na staklu 2013.g.

Financijsko izvješće

HDNU-a za 2014. godinu

Kako **IZVESTI** sliku ili skulpturu u inozemstvo? (1)

Izvozna
dozvola

Mnogi umjetnici, novi članovi Hrvatskog društva naivnih umjetnika, ne znaju koji dokumenti su potrebni kako bi samostalno poslali poklonjenu ili prodanu sliku ili skulpturu u inozemstvo. Ovdje donosimo kratak podsjetnik kako i gdje ishoditi izvozna dozvolu, popis Konzervatorskih odjela u gradovima RH koji izdaju te dozvole, te kako upakirati sliku ili skulpturu kako bi umjetničko djelo sretno stiglo na svoje odredište.

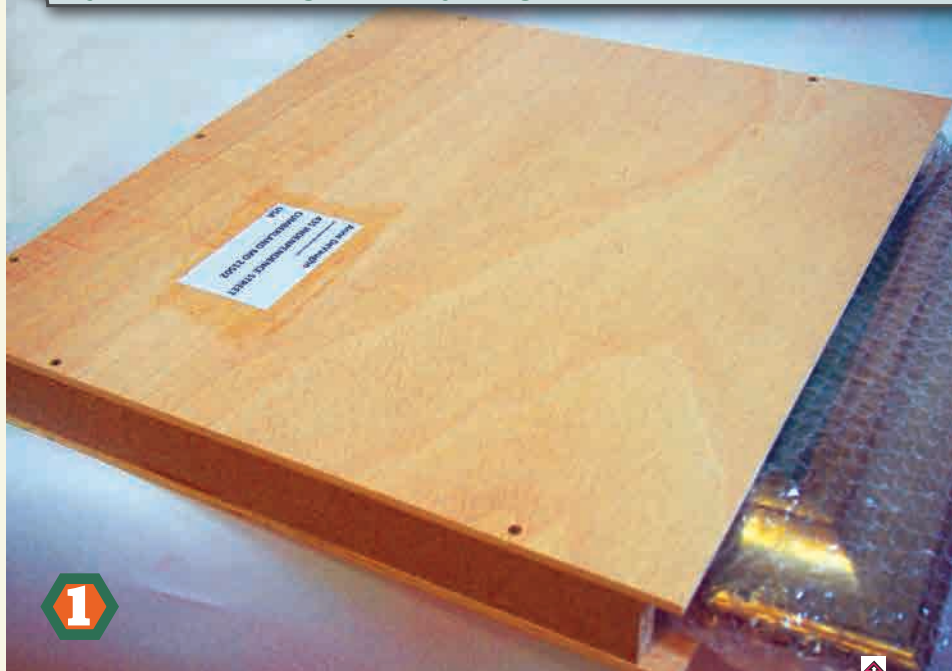
Zakon o iznošenju umjetničkih djela je ustaljen posljednjih godina i ovdje valja podsjetiti koji su dokumenti potrebni da bismo u skladu sa zakonskim odredbama izvezli u inozemstvo umjetničko djelo, sliku ili skulpturu. Kao prvo, potrebne su vam dvije fotografije umjetničkog djela. S te dvije fotografije potrebno je otići, ako živite u Zagrebu ili okolici, u Zavod za zaštitu spomenika kulture na Gornji grad u Kuševićevu br. 2, u Zagrebu, i na drugom katu u sobi 223 zatražiti formulare za izvozna dozvolu umjetničkog djela.

Ako ne živite u Zagrebu, tada je potrebno otići u Konzervatorski odjel u gradu u kojem živite (popis odjela je na sljedećoj stranici) i tamo zatražiti dozvolu. U pravilu, u svakom gradu Hrvatske u kojem djeluje Konzervatorski odjel Ministarstva kulture RH, može se tražitelju na zahtjev izdati izvozna dozvola za umjetninu. Službenice će vam dati potrebne formulare, jedan zahtjev u jednom primjerku i molbu koju je potrebno ispuniti na licu mjesta u 3 primjerka. Kada se to ispuni, a vrlo je lako, jer od vas se u formularima traži da napišete ime i prezime autora djela, godinu nastanka djela, dimenzije djela, naziv djela, potrebno je službenici priložiti dvije fotografije i kada ona zaprimi vaš zahtjev proces je gotov. Sveukupno administriranje ne traje više od 10 minuta. Službenica će vam tada reći kako će vam se javiti netko od njihovih djelatnika u roku od nekoliko dana. I zaista je tako. Nakon 2-3 dana na vaš broj mobitela ili fiksnog telefona će vam se javiti službenica koja će vam javiti kako je dozvola napravljena i kako možete doći po nju.

Vašu dozvolu potrebno je predložiti carinicima i poštanskim službenicima kada s vašom slikom ili skulpturom dođete na poštu. Slika, pogotovu ako je na staklu, ili skulptura, trebala bi biti spakirana u drveni sanduk kako biste bili sigurni da se neće putem oštetiti.

SAVJET: Kako napraviti kvalitetno i brzo drvenu kutiju u kojoj možete poslati svoju umjetninu u bilo koje mjesto na svijetu? Potrebno je otići, primjerice u Bauhaus, naručiti materijal po mjeri i doma ga sastaviti, za što ćete utrošiti najviše pola sata svojeg slobodnog vremena. Ili jednostavno angažirati najbližeg stolara.

**SAM SVOJ
MAJSTOR**

1

Primjerice ovaj sanduk veličine 40x50 cm napravljen je od šperploče 8 mm, a bočne stranice su od iverice debljine 50 mm. Preporučljivo je sanduk na tri strane zalijepiti ljepljivom za drvo, a četvrtu ne - jer će se kroz nju slika umetati i vaditi. Potom se sanduk može pričvrstiti dodatno i vijcima za drvo, kao na slici

2

Nakon što se u sanduk umetne slika umotana u najlon s mjehurićima, (engl. bubble, vidi sliku lijevo) s gornje strane se zatvori 4. letvicom iverice. Naravno da je tu letvicu dovoljno pričvrstiti vijcima (slika gore)

3

naiva

Kako **IZVESTI** sliku ili skulpturu u inozemstvo? (2)

Izvozna
dozvola

naiva

Konzervatorski odjeli
u gradovima RH

Popis adresa i telefonskih brojeva Konzervatorskih odjela u gradovima Republike Hrvatske u kojima se izdaju dozvole za izvoz umjetničkih djela u inozemstvo

Karlovac - Karlovačka županija
V. Vranicanija 6
tel.: 047 600 796

Dubrovnik - Dubrovačko-neretvanska županija,
Cvijete Zuzorić 6
tel.: 020 323 191

Osijek - Osječko-baranjska županija,
Kuhačeva 27
tel.: 031 207 400

Pula - Istarska županija
Ul. Grada Graza 2
tel.: 052 375 660

Varaždin - Varaždinska i Međimurska županija
Gundulićeva 2
tel.: 042 201 850

Split - Splitsko-dalmatinska županija
Porinova bb
tel.: 021 305 444

Šibenik - Šibensko-kninska županija
J. Čulinovića 1/3
tel.: 022 200 940

Rijeka - Primorsko-goranska županija
Užarska 26
tel.: 051 311 300

Zadar - Zadarska županija
I. Smiljanića 3
tel.: 023 211 129

Zagreb - Zagrebačka županija
Mesnička 49
tel.: 01 4851 522

Požega - Požeško-slavonska i Virovitičko-podravska
županija
M. Peića 3
tel.: 034 273 362;

Bjelovar - Bjelovarsko-bilogorska i Kopriv.- križ. županija
Trg Eugena Kvaternika 6
tel.: 043 221 040

Gospić - Ličko-senjska županija
Budačka 12
tel.: 053 746 571

Trogir - i okolica Trogira
Gradska 41
tel.: 021 884 876

Krapina - Krapinsko-zagorska županija
Magistratska 12
tel.: 049 371 342

Sisak - Sisačko-moslavačka županija
Nikole Tesle 17
tel.: 044 515 180

Imotski - Okolica Imotskog i Vrgorca
A. Starčevića 7
tel.: 021 851 901

Slavonski Brod - Brodsko-posavska županija
A. Starčevića 43
tel.: 035 212 570, 035 212 571

Poreč - i porečka okolica
Sv. Maura 16a
tel.: 052 451 711

Pakrac - i pakračka okolica
Trg bana Jelačića 18
tel.: 034 412 844

Vukovar - i vukovarska okolica
Županijska 5
tel.: 032 443 203

Zagreb - Grad Zagreb
Kuševićeva 2/II
tel.: 01 610 1970

PODSJETNIK
Svaki član HDNU-a
može, ukoliko to želi,
svoju umjetninu poslati
i uz pomoć Društva uz
prethodni dogovor s
predsjednikom.

O nama naiva

texel Knjigovodstveni
servis

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

BRADAS

IZRADA OKVIRA ZA SLIKE I
PRODAJA MATERIJALA ZA
UOKVIRIVANJE

VRBIK 20 (IZA ZGRADE)

ZAGREB

Tel. 01 6055 173

098 230 847, 098 821 775

bradas@zg.t-com.hr

A GDJE VI TISKATE?

PRINTERA
GRUPA

+385 1 3378 600

info@printer.hr | printer.hr

"Postanak 2", 147x35x5 cm, orah, 2012.g.

"Postanak 1, 84x30x8 cm, orah, 2012.g.

Postanak 1 (detalj)

KIPAR

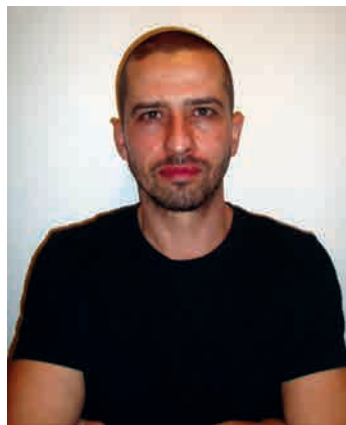
Vedran Jakšić

"Postanak 3", 105x30x8 cm, orah, 2013.g.

"Raspelo" 90x28x5 cm, divlja kruška, 2013.g.

Rođen je 1974. godine u Osijeku. Završio je elektrotehničku školu u Osijeku. Interes za crtanje i oblikovanje pokazao je već kao desetogodišnjak, otkad crta olovkom i oblikuje predmete i skulpture u glini. Sa 22 godine postao je član

ernestinovačke udruge kipara „Petar Smajić“. U proteklih 18 godina sudjelovao je na više od 100 kiparskih kolonija u hrvatskoj i inozemstvu te na brojnim humanitarnim akcijama. Sudjelovao je u izradi reljefa na najvećoj bačvi za čuvanje vina u Erdutu (75 000 l). U skulpturama i reljefima često koristi sakralne motive. Od 2013. godine član je Hrvatskog društva naivnih umjetnika. Živi i radi u Osijeku.

Vedran Jakšić
Trg slobode 3
31000 Osijek
mob: (098) 306 655
e-mail: vedran.jaksic77@gmail.com

novi članovi HDNU-a

naiva

In memoriam

Cikač Josip (1926-2015)

Kipar Cikač Josip rođen je 1926. godine u Kućan Marofu nadomak Varaždina. Skulpturom, reljefom i oblikovanjem u kamenu bavio se gotovo 60-ak godina. Sa sinom Ivanom radio je skulpture još do početka 1970-ih, a zajednički su izrađivali i unikatni drveni namještaj. Autor je 60 monumentalnih skulptura - kipova u Hrvatskoj, Sloveniji i Mađarskoj, a posebna su ostvarenja spomenik PAN Europske unije u Mlinarcima (H) i spomenik zahvale sv. ocu Ivanu Pavlu II. u Mariji Bistrici. Bio je član varaždinskih likovnih udruga i Hrvatskog društva naivnih umjetnika.

Proglašen je počasnim građaninom grada Letenya (H), osvojio je Nagradu grada Varaždina, Plaketu grada Splita i grada Zagreba, Plaketu grada Beograda i grada Slavonskog Broda, Plaketu N. Zrinski (Zalaegerszeg, H), Povelju Marije Bistrice, Plaketu KUD-a „Varteks“ Varaždin, te III. nagradu 60 godina „Varteksa“, srebrnu medalju na susretima radnika šumarstva i drvne industrije Hrvatske i brončanu medalju na susretima radnika šumarstva i drvne industrije Hrvatske. Ostvario je više od 50 samostalnih izložbi, uglavnom sa sinom Ivanom, i sudjelovao na mnogo skupnih izložaba. Pokopan je 2. veljače 2015. na groblju u Biškupcu, u Varaždinu.

Zagreb
Tkalčićeva 59
tel: 48 13 853

Domća Kuhinja
TRADICIONAL CUISINE

Mikina klet

DOMĆA
KUHINJA
-ručkov
-večere
-domjenci
tel: 48 13 853

e-mail: mikina.klet@gmail.com

ZONA
TAMPONA

- tisak na kamen
- platno
- staklo
- drvo....

Naši proizvodi nalaze se u muzejima, galerijama i suvenirnicama širom Hrvatske.

Malo smo i fleksibino poduzeće te smo spremni kvalitetno i brzo odgovoriti vašim zahtjevima.

Zona tampona d.o.o.
Luja Adamića 13, Zagreb
Mob: 098 218 751
zonatampona@gmail.com

Bank
ERSTE

ZAGREB
GRAD

HDNU – Hrvatsko društvo naivnih umjetnika, Zagreb, Tkalčićeva 14,

Tel. (01) 48 13 730, 098 646 801

galerija@hi.t-com.hr

croatianaiveart@gmail.com

POZIVNICA ZA GODIŠNJU SKUPŠTINU HDNU-a

Upravni odbor HDNU-a poziva sve članove na **godišnju** skupštinu Društva koja će se održati **11. travnja 2015.** (u subotu) u sjedištu HDNU-a u Galeriji „Mirko Virius“ u Tkalčičevoj 14 u Zagrebu, u **12 sati**.

Dnevni red:

1. Financijsko izvješće Društva za period od **01. 01. 2014 - 31.12. 2014.** i komentiranje istog
2. Izmjena Statuta HDNU-a zbog novog zakona o Udrugama koji je stupio na snagu nakon 1.1. 2015.g.
3. Osvrt na realizirane izložbe koje su u 2014. godini podupri Grad Zagreb i Ministarstvo kulture RH
4. Razno

U Zagrebu 15. veljače 2015.

VMS.hr
Računovodstveni servis
i razvoj računovodstvenih programa
Kobaška 19
10 040 ZAGREB
tel. (01) 2989 542

gAenna
UOKVIRENE
SLIKA

Maksimirska cesta 29
Zagreb
tel: (01) 2315 750
mob: 091 19 67 444

Dražen Lojen

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.

Poziv na izložbu

U subotu, 28. veljače 2015. godine, u 12 sati, u Galeriji "Mirko Virius" u Zagrebu, bit će svečano otvorena izložba slika Josipa Gregurića, dugogodišnjeg podravskog slikara, pripadnika Molvarskog kruga naivnih likovnih umjetnika.

HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
Tkalčićeva 14, 10 000 Zagreb
01/ 4813 730
galerija@hi.t-com.hr

objavljuje

GODIŠNJI NATJEČAJ ZA PRIJEM NOVIH ČLANOVA

Članom HDNU-a može postati svaki punoljetni državljanin Republike Hrvatske ili strani državljanin koji baštini naivnu umjetnost u slikarstvu ili/i kiparstvu.

Stupanjem u HDNU stječe se:

- pravo na porezne olakšice u skladu sa Zakonom;
- pravo na besplatnu ocjenu rada prilikom kandidiranja za članstvo u HZSU (Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika);
- pravo na sudjelovanje na natjecajima koji zahtijevaju članstvo u strukovnoj udruzi.

Pored toga stječu se prava i obaveze spram udruge, kako su opisani u Statutu HDNU-a:

- biti informirani o svim događanjima, natjecajima, izložbama, radionicama i sl. u Hrvatskoj i inozemstvu vezanima uz područje naivne umjetnosti;
- redovito plaćati godišnju članarinu (250 kn za zaposlene, 100 kn za nezaposlene i umirovljenike);
- redovito obavještavati HDNU o svom profesionalnom i umjetničkom djelovanju;
- ravnopravno sudjelovati u svim internim natjecajima;
- posjedovati člansku iskaznicu HDNU-a;
- aktivno sudjelovati u ostvarivanju programa i ciljeva HDNU-a;
- predlagati, birati i biti birani u tijela HDNU-a;
- štiti ugled HDNU-a;
- štiti umjetničko naivno stvaralaštvo i djelo.

Zaprimanje prijava i radova kandidata (tri rada) obavljat će se u Galeriji "Mirko Virius", Tkalčićeva 14, u Zagrebu, od **1. ožujka 2015.** do **1. svibnja 2015.**, od **10 do 15** sati. Prijave i radove pregledat će umjetnički savjet HDNU-a (pet članova) i na temelju toga izabrati ili neizabrati kandidate.

Kotizacija po kandidatu iznosi 300 kuna, a plaća se prilikom predaje radova. Kotizacija se ne vraća, bez obzira na ishod odluke umjetničkog savjeta.

Natječaj s kriterijima kao i pristupnicu dopušteno je prosljediti potencijalno zainteresiranim kandidatima.

Upravni odbor HDNU-a

U Zagrebu, 15. veljače 2015.

INTERVJU: MIJO KOVAČIĆ: "Moja Zaklada u Basaričekovoj u Zagrebu"

naiva

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika
Godina 1. broj 1. Zagreb, jesen 2014. Izlazi tromjesečno Cijena 15 kn

Ivan Lucković - Croatia (1931-2004)
izložba 2014. u spomen na 10. obljetnicu

Obilježena
100. obljetnica
rođenja Ivana
Generalkića
1914. - 2014.
Gdje je zbirka
Lutajućeg
Reportera?
01:30

Berhard Klesic (1926-2010)

PRETPLATITE SE NA GLASILO "NAIVA"

Glasilo izlazi 4 puta godišnje !!!

Primjer - kako treba ispisati uplatnicu !!!!

UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE	
PLATITELJ (nazivime i adresa): Ivan Ivanović Trg dr. Franje Tuđmana 12 Samobor	IBAN ili broj računa platitelja: Model: Poziv na broj platitelja:
IBAN ili broj računa primatelja: HR752360001101578162	Model: Poziv na broj primatelja:
PRIMATELJ (nazivime i adresa): HDNU Tkalčićeva 14 Zagreb	Šifra namjene: Opis plaćanja: 99 Pretplata za glasilo "Naiva" za 2015. g. + POŠTARINA
BIC ili naziv banke primatelja: Primatelj (osoba): Poštom: Pečat korisnika PU Potpis korisnika PU	
Valuta pokriva: Troškova: BEN: SIA: OUP:	

DVOJEZIČNA
MONOGRAFIJA HDNU-a
160 stranica, 840 fotografija,
A4-format, šivani uvez

Cijena: 290 kn

50 GODINA HRVATSKOG DRUŠTVA NAIVNIH UMJETNIKA

Životopisi 240 autora - slikara i kipara

Kako i kada je nastalo
Hrvatsko društvo naivnih
umjetnika - HDNU

50 YEARS OF THE CROATIAN ASSOCIATION OF NAÏVE ARTISTS

Galerija Mirka Vukobratovića
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
HRV. ZAGREB, TRAJAČEVA 16, 10000 ZAGREB, HR

ZAGREB
1964 - 2014

KNJIGU
MOŽETE KUPITI
TELEFONSKOM
NARUŽBOM

(01) 4813-730
(098) 646-801

Tko su bili

sudionici burnog

likovnog vremena 1960-ih i 1970-ih

Na hrvatskom i
engleskom jeziku

U
P
R
O
D
A
J
I